

שבת קטו. (תחילת הפרק) עד קטז: (המשנה)

ביאורי מושגים

הצלה מפני הדליקה - חכמים הגבילו את כמות החפצים שמותר להציל מפני הדליקה. סיבת ההגבלה היא כדי שהאדם יזכור את קדושת היום ולא יבוא לכבות את הדליקה תוך כדי פינוי. הגבלה זו תקיפה רק במקום שבו החלה האש לאחוז. במקום שאליו האש לא הגיעה מותר לפנות הכל. כשהאש מסכנת חיים מותר כמובן לכבותה.

משנה

כל כתבי הקודש, גם אלו שלא קוראים בהם, וגם אלו הכתובים בלשון אחרת: ניתן להצילם מהדליקה, וכן יש לגונזם. ספרי הכתובים אינם נקראים בשבת - מפני ביטול בית המדרש.

שלוש שיטות בנוגע לקריאת ספרי כתובים בשבת:

שמואל לפי רב אשי: אסור לקרואם כל השבת.

שמואל לפי סתמא דגמרא: אסור לקרואם בזמן הדרשה (בין תפילת מוסף לסעודה) מותר לקרואם אחרי הסעודה.

רב: מותר לקרואם אחרי הסעודה וכן מותר לקרואם מחוץ לבית המדרש (אפילו בזמן הדרשה).

חוץ מהת"ק שבמסכת מגילה, כל הדעות התנאיות האחרות סברו שאין לקרוא בספרים כאלו.

רב הונא ורב חסדא נחלקו האם לפי מי שאוסר לקרוא בספרים אלו כיוון שלא ניתן לקרוא בהם אין להצילם (ר"ה) או שיש חובה בכל זאת להצילם (ר"ח).

מחלוקתם מקבילה למח' התנאים.

ספרי קודש המתורגמים:

ת"ק ממסכת מגילה: מותר ללמוד בהם וודאי שיש להצילם משריפה.

תנא עלום בברייתא: אסור ללמוד בהם אבל יש להצילם משריפה.

ר' יוסי: אסור ללמוד בהם אין להצילם מדליקה אבל יש לגונזם.

רבי: אסור ללמוד בהם, אין להצילם מדליקה, אין לגונזם אבל אסור להשמיד אותם בידיים (יש להניחם שיתפוררו מעצמם).

ר' יוסי בר יהודה: יש חובה להשמידם.

רב הונא ורב חסדא נחלקו האם צריך 85 האותיות יהיו מחוברות למילים (ר"ה) או שאפילו אם כל אות נמצאת לבדה מצילים את הספר (ר"ח).

מחלוקתם זו מקבילה למח' הקודמת - האם מצילים רק מה שניתן לקרוא בו (ר"ה) או גם דברים שלא ניתן לקרוא (ר"ח).

ספר תורה שנמחק:

אם נשאר יותר מ-85 אותיות כתובות - מצילים את הספר, נשאר פחות מ-85 אותיות - אין מצילים את הספר.

(המקור לכמות של 85 אותיות היא פרשת 'ויהי בנסוע הארון' שיש בה 85 אותיות),

גליונות רקים:

גליונות שהיה כתוב עליהם ונמחקו - אין מצילים אותם. גליונות שלא היה כתוב עליהם - ספק.

ספרי קודש שנכתבו בחומר שאינו חזק:

מצילין אותם מהדליקה (וחוץ ממגילת אסתר אף מותר לכתחילה לכותבם כך).

מעמדו של ספרי מינים:

ת"ק: יש לגונזם, ר' יוסי: את שמות ה' שבהם יש לגונזם את השאר יש לשרוף, ר' טרפון: לשרוף הכל!!!
כולם מודים שאין להצילם מדליקה.

קמיעות שיש בהם פסוקים או ברכות:

אסור לכותבם כי אין להצילם מהדליקה, אבל יש לגונזם.

כיצד יש להאבק בפילוסופים

רבן גמליאל ואחותו (אמא שלום שהיתה אשתו של ר' אלעזר) נאבקו בפילוסוף שגר בשכנותם לא בויכוח שכלי ופילוסופי אלא בעזרת תרגיל פשוט שהראה את צביעותו וחוסר יושרו.

מדוע יש נונים הפוכים לפרשת 'ויהי בנסוע הארון'

רבי: כיוון שפרשה זוהי היא ספר עצמאי.

רשב"ג (אביו של רבי): אין זה מקומה האמיתי של הפרשה. היא הועתקה ממקומה כדי להפריד בין פרשיות הפרענות.